

NATURA 2000 IN CZECHIA - HOW CAN WE MAKE IT WORK FOR PEOPLE AND THE ECONOMY?

Přehled Natura 2000 v Česku a její význam pro nás

Obecné informace

Soustava Natura 2000 v ČR se skládá ze 1112 Evropsky významných lokalit (EVL) a 41 Ptačích oblastí (PO). Tyto oblasti pokrývají celkem 11 115 km², což představuje 14% rozlohy území. Ze všech druhů a stanovišť chráněných na úrovni EU se v Česku vyskytuje 58 stanovišť, 55 živočišných druhů, 16 rostlinných druhů a 65 druhů ptáků. ČR náleží ke dvěma biogeografickým regionům: převažuje kontinentální region, panonský region zasahuje do jihovýchodní části území.

Socioekonomické přínosy

Natura 2000 dokáže, vedle podpory biodiverzity, poskytovat také socioekonomické výhody. V roce 2004 v ČR například vznikl certifikační systém pro značení místních výrobků a služeb, a to ve třech větších naturových oblastech (Krkonoše, Šumava a Beskydy). Tento systém definuje sadu kritérií pro tradiční, kvalitní a k přírodě šetrné produkty a služby z dané oblasti. Certifikovaný produkt či služba poté smí být propagován se specifickou regionální značkou, která přispívá k jeho šíření a vnímání kvality.

Tento certifikační systém nyní pokrývá již 26 různých oblastí a aktivně pomáhá stovkám místních podnikatelů v propagaci jejich produktů a služeb prostřednictvím propůjčení certifikační značky, organizování festivalů,

GENERAL INFORMATION

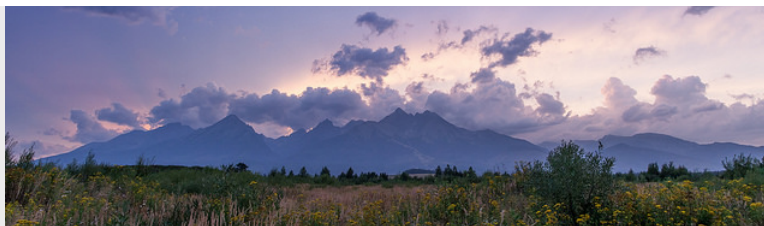
Natura 2000 network in the Czechia consists of 1112 Sites of Community Importance (SCIs) and 41 Special Areas of Conservation (SACs). These areas cover in total 11 115 km², which represents 14% of the whole country. From all species and habitats protected on EU level, 58 habitats, 55 animal species, 16 plant species and 65 bird species are present in the Czech Republic. Czechia belongs to 2 biogeographical regions: Continental region prevails, while Pannonian region reaches to the south-east part of the country.

SOCIO-ECONOMIC BENEFITS

Besides helping wildlife, Natura 2000 can also bring socio-economic benefits. In Czech Republic, a certification system for branding of local products and services originated in 2004 in three large Natura 2000 areas (Krkonoše, Šumava and Beskydy). This system defines a set of criteria for traditional, high quality, environmentally friendly products and services from respective area. An approved product or service can then be presented with a specific regional brand that contributes to its promotion and perception of quality.

Nowadays this system covers 26 different areas and it actively helps to hundreds of local entrepreneurs in a promotion of their products and services, through providing brand certification, organising festivals, distributing

distribuci propagačních materiálů apod.(1). Obyvatelé oblastí Natura 2000 rovněž těží ze zvýšených veřejných výdajů, které jsou do těchto území směřovány z OP Životní prostředí, Program rozvoje venkova, LIFE+ apod. Jedním z konkrétních příkladů může být projekt LIFE CORCONTICA zaměřený na péči o naturové travní porosty. Tento projekt cíleně podporuje jednotlivé zemědělce a nabízí rozmanité vzdělávací aktivity pro místní obyvatele v naturové oblasti a národním parku Krkonoše [2].

printed materials¹.

Inhabitants of Natura 2000 areas also benefit from increased public spending that is directed to these areas from Operational Programme Environment, Rural Development Programme measures, LIFE+ etc. One of concrete examples can be LIFE CORCONTICA project aimed at Natura 2000 grassland management. This project provided targeted support to individual farmers as well as various educational activities within local community in Krkonoše NP & Natura area².

Případové studie

Existují jak pozitivní, tak negativní příklady financování a managementu Natury 2000. Některé významné oblasti Natura 2000 (resp. jejich cílové biotopy a druhy) dlouhodobě setrvávají pod intenzivním využitím (lesnictví, chov ryb v rybnících aj.), přičemž nástroje k zavedení péče šetrné k přírodě jsou neefektivní nebo vůbec nejsou k dispozici.

Příkladem může být EVL „Soutok-Podluží“, území o rozloze téměř 10.000 ha zahrnující unikátní lužní lesy a louky na soutoku dvou velkých řek. V tomto území je po dlouhou dobu kritizováno intenzivní lesnické využití nerespektující potřeby naturových biotopů, příznivý management je téměř nemožné zavést navzdory statutu chráněného území.

V jiných územích však, především na nevyužívaných travnatých stanovištích, byl zahájen cílený extenzivní management se zapojením místních obyvatel. Mnohá z těchto naturových území jsou bývalá vojenská

CASE STUDIES

There are both positive and negative examples of the management and financing Natura 2000. Some important Natura 2000 areas (and their targeted habitats and species respectively) remain under long-term intensive land use (forestry, fishpond management etc.) and tools to introduce nature-friendly management are ineffective or missing.

An example of this can be the “Soutok -Podluží” SCI, almost 10.000 ha big area with unique ancient floodplain forest and floodplain grasslands on the confluence of 2 big rivers. This area has been for many years criticised for intensive forestry management disregarding the needs of Natura 2000 habitats, while beneficial environmental management is almost impossible to implement despite the conservation status.

In some other areas, especially with abandoned grassland biotopes, targeted extensive management was triggered with the involvement of local communities. Many of these Natura 2000 sites are former military training areas (e.g. Šlovický vrch, Načeratický kopec etc.). More important treatments like shrub removal, wetland

1 Details on system of regional branding: <http://www.regionalni-znacky.cz/>

2 Project activities and outcomes are available at LIFE CORCONTICA webpage: <http://life.krnapp.cz/>

cvičiště (např. Šlovický vrch, Načeratický kopec aj.). Důležitější zásahy jako odstranění náletových dřevin, obnova mokřadů apod. byly zafinancovány skrze cílené projekty (LIFE+, OPŽP), následnou údržbu poté převzali místní obyvatelé, kluby vojenské techniky apod.

Relevantní body z Akčního plánu

Česká republika by se měla zaměřit především na následující body z Akčního plánu pro přírodu, lidi a hospodářství:

Opatření 1: Aktualizovat, rozpracovat a aktivně prosazovat pokyny (ve všech jazycích EU) týkající se a) postupů povolování v rámci lokalit, ochrany druhů a péče o ně, jakož i pokyny specifické pro jednotlivá odvětví b) začlenění ekosystémových služeb do procesu rozhodování.

Toto opatření je nezbytné, neboť mezi obyvateli a podnikateli v územích Natura 2000 je stále nedostatek povědomí o specifických potřebách a limitech dané lokality. Pokyny specifické pro jednotlivá odvětví zvýší zapojení do ochrany a managementu území Natura 2000.

Opatření 7: Podrobněji rozpracovat akční plány týkající se druhů a stanovišť pro nejohroženější druhy a přírodní stanoviště a vytvořit platformy zúčastněných stran zaměřené na soužití s konfliktními druhy (např. velkými šelmami).

Akční plány jsou nezbytné k nastavení konkrétních a závazných kroků, které je nutné provést k zastavení úbytku nejohroženějších druhů a biotopů.

Opatření 9: Podporovat součinnost s financováním ze společné zemědělské politiky, včetně efektivního využívání plateb v rámci sítě Natura 2000 a agroenvironmentálně-klimatických opatření, vytváření režimů založených na výsledcích, poskytování podpory zemědělcům prostřednictvím poradenské služby pro zemědělství a předávání inovací a

restoration etc. were financed through targeted projects (LIFE+, Operational Programme Environment) and a further management is conducted by local people, military hobby clubs etc.

RELEVANT FROM ACTION PLAN

Czech Republic should focus primarily on following actions from the Action Plan for nature, people and the economy:

ACTION 1: Update, develop and actively promote, in all EU languages, guidance on (a) site permitting procedures, species protection and management and provide sector-specific guidance (b) integrating ecosystem services into decision-making.

This action is necessary because there is still lack of knowledge among communities and businesses in Natura 2000 areas about specific needs and limits. Sector-specific guidance will enhance the involvement in Natura 2000 protection and management.

ACTION 7: Further develop Species and Habitats Action Plans for the most threatened species and natural habitats and provide stakeholder platforms on the coexistence with conflict species (e.g. large carnivores).

Action Plans are necessary to set concrete and binding steps that need to be performed to reverse the decline of most threatened species and habitats.

ACTION 9: Promote synergies with funding from the Common Agricultural Policy, including effective use of Natura 2000 payments and agri-environment-climate measures, the development of result-based schemes, support to farmers through Farming Advisory Services, and innovation and knowledge transfer through the European Innovation Partnership for Agricultural Productivity and Sustainability.

znalostí prostřednictvím evropského inovačního partnerství v oblasti zemědělské produktivity a udržitelnosti.

Neefektivnost Společné zemědělské politiky pro údržbu cenných druhů a biotopů je v ČR dlouhodobě kritizována. Naše země má spíše nenáročná, plošně dostupná agro-environmentálně-klimatická opatření, nedostatečně specifická pro naplnění potřeb biotopů a druhů Natura 2000.

Platby v rámci sítě Natura 2000 v PRV jsou omezeny na velmi malé výměry a nevyžadují žádný specifický management. Poradenské služby pro zemědělství se téměř nevyužívají pro plánování specifického, komplexního managementu nezbytného v chráněných územích.

Opatření 13: Podporovat výměnu znalostí a zapojení místních a regionálních orgánů prostřednictvím společné platformy s Výborem regionů.

Řada místních a regionálních orgánů v ČR vnímá území Natura 2000 jako překážku v rozvoji svého regionu, nemají dostatek povědomí o tom, jak zužitkovat potenciální synergii mezi Naturou 2000 a rozvojem. Naproti tomu existuje řada příkladů těchto synergií, které mohou být sdíleny skrze výměnu znalostí a společné platformy.

Opatření 14: Podporovat uznávání osvědčené péče o síť Natura 2000 a zvyšování informovanosti o směrnicích o ochraně přírody prostřednictvím příslušných fór, využívat nové technologie a osvětové kampaně a posilovat vztahy mezi přírodním a kulturním dědictvím, zejména v souvislosti s rokem 2018 jakožto Evropským rokem kulturního dědictví.

Z tohoto opatření jsou v ČR relevantní především nové technologie a souvislosti mezi kulturním a přírodním dědictvím, neboť díky nim si mohou lidé uvědomit, že příroda je nedílnou součástí kultury, a v důsledku toho mohou přijmout systém Natura 2000 jako nezbytný nástroj k celkovému rozvoji.

The inefficiency of Common Agricultural Policy towards management of valuable species and habitats has been largely criticised within Czechia. Our country has rather shallow, widely available agri-environment-climate measures not specific enough to meet needs of Natura 2000 species and habitats. Natura 2000 payments within RDP are restricted to a very small area and do not impose any specific management. Farming Advisory Services are almost not used for planning specific and complex management necessary in protected areas.

ACTION 13: Support knowledge exchange and the engagement of local and regional authorities through a joint platform with the Committee of the Regions.

Many local and regional authorities within Czechia regard Natura 2000 areas as a obstacle in development of their region, while they have not enough knowledge about how to capitalize on possible synergies between Natura 2000 and prosperity. On the contrary, there are many examples of these synergies that can be channelled via knowledge exchange and joint platform.

ACTION 14: Support recognition of good management of Natura 2000 sites and awareness raising of the Nature Directives through relevant fora, availing of new technologies and outreach activities, and strengthen links between natural and cultural heritage, especially in the context of 2018 as a European year of cultural heritage.

From this action, new technologies and links between cultural and natural heritage are especially relevant in Czechia, while they can make people understand that nature is an integral part of our culture and thus accept Natura 2000 as a necessary tool for overall development.

Kontaktujte nás!

CEEweb for Biodiversity má rozsáhlé zkušenosti v mnoha aspektech managementu a implementace systému Natura 2000, včetně vývoje politiky a projektů. Jsme připraveni konzultovat, pomáhat a podporovat Vaši práci směrem k lepší implementaci Natury 2000 ve Vaší zemi za podpory naší členské organizace v ČR.

V případě jakýchkoli otázek prosím kontaktujte našeho odborníka pro Natura 2000 a politiku ochrany vod: Monika Kotulak kotulak@ceeweb.org.

Více informací souvisejících s naší činností: <http://www.ceeweb.org/welovenatura2000>

CONTACT US!

CEEweb for Biodiversity has vast experience in all aspects of Natura 2000 management and implementation, including policy and project development. We are happy to consult, help and support your work towards better implementation of Natura 2000 in your country with the support of our member organization based in your country.

Should you have more questions, please contact our Natura 2000 and Water Policy Officer: Monika Kotulak kotulak@ceeweb.org.

More information on our related work:

<http://www.ceeweb.org/welovenatura2000>

